

діатонічних і хроматичних гамах подвійними нотами. У методичному посібнику Т. Сивак «Основи теоретичних знань з основного музичного інструменту» [6] викладені основні теоретичні положення, якими повинні опанувати студенти відділення музичного мистецтва в коледжі на кожному курсі. Визначенні контрольні запитання до тем та завдання для самостійної роботи студентів. Вміщені вимоги з основного музичного інструменту. Корисним буде короткий мистецько-педагогічний термінологічний словник. Посібник рекомендується для студентів і викладачів мистецьких спеціальностей у вищих та середніх навчальних закладах. Робота Ф. Ліпса «Мистецтво гри на баяні» [4] стала результатом багаторічного, вдумливого узагальнення великого особистого і колективного досвіду. У ній автор розглядає центральні проблеми виконавської майстерності баяністів та баяністів – звуковидобування, виконавську техніку, питання інтерпретації музичного твору і специфіку концертних виступів. У посібнику А. Семешка [5] «Виконавська майстерність баяніста», розглядаються окремі методичні та теоретичні питання професійного розвитку баяніста-виконавця. Дана праця присвячена актуальним проблемам професійного формування баяністів та баяністів. Книга написана доступно, зрозумілою і, разом з тим, професійною мовою. Надзвичайно важливим і цінним є те, що в ній автор категорично відмовляється від сумнозвісної і, на жаль, все ще живучої авторитарної манери нав'язування своїх наукових та методичних принципів і поглядів. У методичному посібнику Л. Дашицької «Формування виконавського мислення студентів педагогічного коледжу у процесі інструментальної підготовки» [2] висвітлені методичні засади формування виконавського музичного мислення студентів педагогічного коледжу у процесі інструментальної підготовки. На особливу увагу заслуговують представлені педагогічні умови, закономірності, принципи, методи і прийоми розвитку даного феномена. Автором подано власне розуміння сутності означеного поняття, висвітлена його структура, особливості виявлення. Сформульовані у посібнику висновки і практичні рекомендації можуть бути використані студентами-практикантами спеціальності «Музичне мистецтво».

Література

1. Давидов М. А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста / М. А. Давидов. – Київ : Муз. Україна, 2004. – 290 с.
2. Дашицька Л. Формування виконавського музичного мислення студентів педагогічного коледжу у процесі інструментальної підготовки: методичний посібник / Л. Дашицька. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2014. – 120 с.
3. Кравцов Н. А. Таблицы аппликатур гамм, аккордов и арпеджио для готово-выборного аккордеона / Н. А. Кравцов. – СПб., 2012 – 150 с.
4. Липс Ф. Р. Искусство игры на баяне: метод. пособие / Ф. Р. Липс. – М. : Музыка, 2004. – 354 с.
5. Семешко А. А. Виконавська майстерність баяніста / А. А. Семешко. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. – 144 с.
6. Сивак Т. Г. Основи теоретичних знань з основного музичного інструменту (баян, акордеон) / Т. Г. Сивак. – Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2011. – 135 с.

КОРНИЦЬКА ЛАРИСА

Хмельницький національний університет

МИСТЕЦТВО СТИЛІЗАЦІЇ ЯК БАЗОВИЙ КОМПОНЕНТ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ БАКАЛАВРІВ ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА

Професійна освіта бакалаврів декоративного мистецтва має певну специфіку, що базується на стилізаційних принципах у вивченні дисциплін професійного циклу. Специфіка (у цій спеціальності) полягає у декоративному сприйнятті об'єктів творчості і відтворенні їх у проєктованих виробах декоративного мистецтва як продукту стилізації, тобто переосмисленого і трансформованого.

Будь-який творчий процес пов'язаний з певними художніми узагальненнями: абстрагуванням, виявленням загальних ознак властивостей об'єктів, з якими працює художник. Художнє узагальнення може носити образотворчий чи необразотворчий характер, опосередковані через емоційні асоціації. Образотворче узагальнення є характерним для конкретно-предметних об'єктів, в яких зберігається натуралістичність, незважаючи на більшу чи меншу умовність зображення. Необразотворче художнє узагальнення вимагає від художника здатності до абстрагування та асоціативного мислення [2]. Натуралізм в мистецтві не має стилю: чим більше об'єкт є натуралістичним, тим менше в ньому стильності [3].

Стилізація, як метод художньої творчості в образотворчому мистецтві відома з найдавніших часів і в пластичних мистецтвах досягла високого рівня. Кожна епоха у поступі свого культурного розвитку виробила характерні лише для неї прийоми стилізації, за якими ми сьогодні визначаємо мистецький стиль. Стилістика мистецького стилю проявляється у формах, пластиці й кольорових уподобаннях

певного історичного періоду, однак найбільш яскраво вона проявлена в декорі, зокрема в орнаменті, який часто називають почерком епохи.

Стилізація – це один із прийомів візуальної організації образного вираження, при якому виявляються найхарактерніші риси об'єкту і відкидаються неважливі або невиразні деталі. Стилізація як процес роботи являє собою декоративне узагальнення зображуваних об'єктів (фігур, предметів) за допомогою ряду умовних прийомів зміни форми, об'ємних і колірних співвідношень [3].

Декоративне мистецтво має свою мову і свої закони. Висловлюючи уявлення про прекрасне своїми специфічними засобами, воно ніколи не прагне сліпо копіювати навколишній світ, а передає лише найхарактерніше і найбільш виразне, виявлене в процесі його спостереження.

Мова декоративного мистецтва відрізняється *стилізацією*, надзвичайною точністю форм; виявленням та обіграванням фактури і пластичних властивостей матеріалу; використанням орнаментів, що включають як мотиви традиційних зображень, так і авангардні форми [1]. Декоративне узагальнення зображуваних фігур і предметів за допомогою ряду умовних прийомів, спрощення малюнка і форми, об'ємних і колірних співвідношень – це сенс стилізації щодо застосування її у пластичних мистецтвах.

У декоративному мистецтві стилізація – закономірний метод ритмічної організації цілого, що найбільш проявлено в орнаменті, в якому завдяки стилізації об'єкт зображення стає мотивом орнаментального узору. У станкове мистецтво стилізація вносить риси підвищеної декоративності. Тут термін «стилізація» практично прірівнюється до поняття «декоративність». Художник декоративного мистецтва творчо переробляє (стилізує) форми, водночас зважаючи на матеріал, його декоративні властивості та особливості технологічної обробки. У декоративному мистецтві форма повинна відповідати призначенню речі. Стилізація форми необхідна для того, щоб зробити річ більш виразною.

Отже, в декоративному мистецтві активній переробці піддаються природні форми, що призводить до втрати образотворчих рис і перетворенню їх в умовний, найчастіше орнаментальний образ. Орнаментальні форми найбільш абстраговані від зовнішніх факторів та їх стилістичні властивості завжди легко упізнаються. У крайньому вираженні декоративна стилізація призводить до геометризації та орнаменталізації образотворчих форм. Але і в цьому випадку орнаментальний образ повинен мати хоча б віддалену схожість з першоджерелом в частині пластичних і структурних особливостей. Стилізація дозволяє домогтися особливої художньої виразності, передати настрій, і додає творам декоративності [2].

Тож стилізація, як перетворюючий метод, у професійній освіті бакалаврів декоративного мистецтва є одним з найважливіших (базових) компонентів у формуванні специфічного декоративного сприйняття (бачення) світу й, водночас, способом його пізнання, що є закономірним проявом проектної культури, необхідної для професійної діяльності майбутнього художника декоративного мистецтва.

У процесі оволодіння професією художника декоративного мистецтва завдання зі стилізації у дисциплінах професійного циклу надають значну допомогу у формуванні художнього декоративного мислення нинішніх студентів. Це показує й навчальна практика з таких професійних дисциплін, як: рисунок, живопис, основи композиції, орнамент, біоніка, композиція художніх виробів, пластичне моделювання, де використовуються прийоми стилізації згідно специфіки кожної дисципліни. Саме на практичних заняттях з вищевказаних дисциплін студенти вивчають, аналізують, узагальнюють конструктивні, структурні, пластичні, фактурні, колірні особливості предметів і явищ навколишнього світу і вчать все це трансформувати через свої власні відчуття і сприйняття в декоративну форму: чи то форму окремого мотиву орнаментальної композиції, чи загальну цілісну форму окремого твору декоративного мистецтва. Такий процес є тривалим, розрахованим на весь період підготовки.

Нагадаємо, що декоративне мистецтво – галузь пластичного мистецтва, твори якого поряд з архітектурою формують художнє середовище, що оточує людину. Декоративна стилізація відрізняється від стилізації (як прийому спрощення та узагальнення) своїм зв'язком з просторовим середовищем, тож декоративну стилізацію ще називають просторовою. Вона найбільш повно проявляється у декоративному мистецтві.

Розуміння декоративності як якості, що наближає будь-який ужитковий виріб до визначення мистецького твору, вписуючи його в середовище перебування людини, вимагає широкого впровадження і використання мистецтва стилізації у процес професійної підготовки бакалаврів декоративного мистецтва – майбутніх художників, які визначатимуть зовнішнє і змістоє наповнення ужиткових речей та загального предметного простору.

Література

1. Стилизация в декоративно-прикладном искусстве [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.baget1.ru/applied-arts/stylization-applied-arts.php>.
2. Матвеева Т. В. Стилизация как приемхудожественного образного мышления будущих дизайнеров / Т. В. Матвеева // Успехи современного естествознания. – 2004. – № 8. – С. 88.
3. Електронні ресурси. Режим доступу: <https://www.natural-sciences.ru/ru/article/view?id=13292>; <https://artmarshals.livejournal.com/12701.html>; <https://uk.wikipedia.org/wiki>.